

ПРИ СТАРИТЕ
СИ УЧИТЕЛИ

2-а стр.

РАЗКОЛ

2-а стр.

ФРАНЦИСКАНСКИЯТ

ОРДЕН

3-а стр.

ВЕСТИ

Университетското издателство „Новинарски Вестник“ в Бургас издава български език избрани художествени произведения на Негово Светейшество Папа Йоан Павел Втори. В превод от полски са отпечатани поетични, нравствено-философски и драматургични творби на Краковския кардинал Карол Войтила, писани през 50-те и 60-те години, есета главно на римокатолическата църква. Ранното поетично творчество на Светия Отец се свързва с преклонението му пред родината, църквата и Бога. Неговите есета под общ надслов „Азбука на етиката“ възбуждат със своята искреност. Директорът на (Продължава на 3-а стр.)

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦЪРКОВЕН АРХИВ В РИМ

АБАГАР 1

КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

Брой 5

юни 1992 г.

цена 1 лев

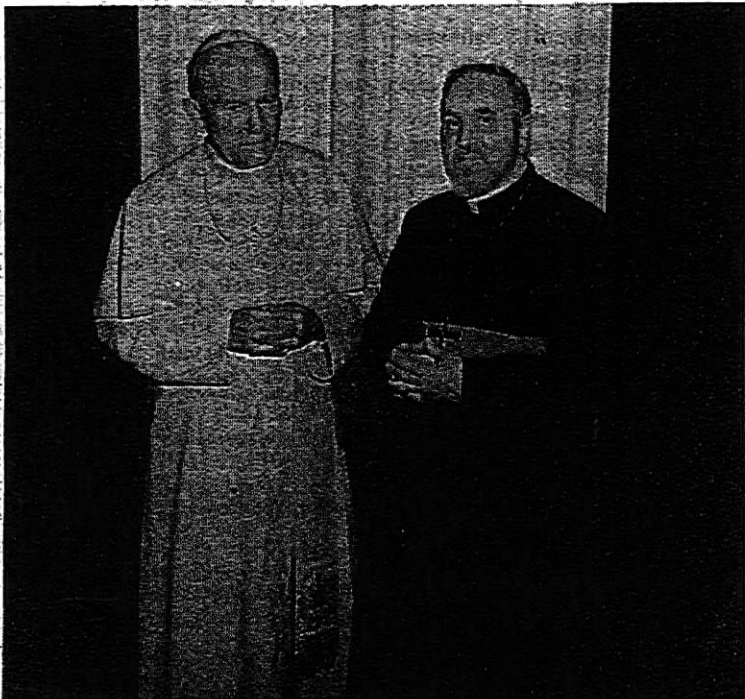
Първи юни 1992 г. бе за нас владците и за Католическата Църква в България исторически ден. За първи път от 50 години, владците от нашата страна посещават заедно „ад лимина“ Християна намесник Папа Йоан Павел II. В Рим този ден бе наречен „ден на България“.

В шест и половина сутринта бяхме вече пред „бронзовата врата“ на дома на Негово Светейшество, а в 7 часа започна нашето посещение в съслужение с Негово Светейшество, в присъствието на нашите семинаристи в Рим и други богомолци.

Между 11 и 12 часа бе частното посещение: всеки владика бе приет отделно на лично посещение, в което беше описано положението на епархията му. В един и половина бе обяд на тримата владци с Негово Светейшество, в който се размениха и посланията между Негово Светейшество и председателя на Епископската конференция. В нашето слово бе изложено положението на Църквата ни през тези петдесет години, в два етапа: разрушението на Църквата с конфискуването на цялото ѝ имущество и възраждането и след 10 ноември 1989 година.

Ден на България

НА ПОСЕЩЕНИЕ ПРИ НЕГОВО
СВЕТЕЙШЕСТВО ПАПА ЙОАН-ПАВЕЛ II

Папа Йоан Павел II и екзарх-Методий

Между другото казахме: „Духовното възраждане е много по-важно от материалното връщане на конфискуваното. Много души се връщат към вярата. Ние преподаваме вероучение почти по всички снории за деца и младежи. Нашето свидетелство се стреми да е силно, за да освети душите и да им даде истинска вяра. Така ние мислим да помогнем за духовното възраждане на нашия народ и построяването на едно ново общество, безлязано от любовта на Божия. Във всичко, което става, присвояваме си думите на Свети Августин: „Не се страхувайте, скъпи деца, не един стар свят свършва, а един нов свят започва“.

Светият Отец, в отговор на посланието ни, ни каза между другото: „Вашата задача е в мисионерски дух: да пригответе Църквата на третото хилядолетие. Духът на Изкупителя, който ви е направлявал до сега, не

ще ви остави сами в този нов етап от вашата история.

Искам да ви помоля да изкажете моите изпънения с общи насърчения на всички служители на евангелието във вашите епархии: на свещениците, на монаси и монахини, на миряните, които носят не една отговорност и осигуряват задължения за общността, както и на всички верни.

Светите братя Кирил и Методий, които са почитани тук много от българската нация от векове, да ви изпросят от Бога да се разцъфти Евангелието отново по тази земя, в която те са сели.

Поверявам на Светата Дева Мария, Майка на Църквата, проските, надеждите и трудностите на настоящия момент. Поверявам ѝ вашето отечество: дано България да познае пролетта, към която се стреми и един истински морален и социален напредък, под покровителството на небесната Богоматер!

В тези перспективи, призовавам Благословението на Господа върху самите вас, върху свещениците, монасите, монахините и верните от българската нация, която ми е тъй скъпа.

ЕКЗАРХ МЕТОДИЙ

КОМЕНТАР

AD LIMINA

В течение на няколко дни в началото на юни, международната преса и другите средства за масова информация гримнаха с голямата новина. Мълчанието само българските. Даже българската емисия на Радио Ватикан спомена събитието кратко и със закъснение. А ставаше въпрос за България. За първи път от дълго време римският архиепископ посрещаше на официална, канонически определена, аудиенция трима български иерарси: апостолическият екзарх Методий Стратиев, Никополският епископ Самуил Джундурин и Софийско-Пловдивският администратор Георги Йовчев. Се явяваха пред папата по силата на специален църковен канон, който налага на всички католически епископи лично да му направят доклад за състоянието на съответните им паства, поне веднъж всеки пет години. Българската католическа църква не бе успяла да го направи в продължение на половин век. Това стана възможно само при променените политически условия у нас.

Българските епископи бяха приети от папата в понеделник, 1 юни, първо поотделно, а след това заедно, за да изслушат наставленията му въз основа на техните доклади. Преди това, рано сутринта, те служиха заедно със Светия Отец в частния му параклис. Присъствуваха български семинаристи и една кандидатка за монашески живот, понастоящем в Рим. Там беше случайно и апостолическият пропунций архиепископ Марио Рици. Архим. Елджров не можа да участва, понеже пътуваше в Западна Европа.

Събитието бе отразено на цяла страница от ватиканския официален „Осерваторе Романо“ в брой си от 1 - 2 юни.

Забележителното в словото на папата е твърдото възбуждане на страданията на католическата Църква през периода на болшевишкото иго. Поименно бяха споменати жертвите на комунистическите процеси от 1952 г., наречени „жертви за вярата“: епископ Евгений Босилков, отеците Камен Вичев, Павел Джиджов, Йосифат Шинков, епископ Иван Романов. Ще бъде ли разбрано това отношение от онези, даже в лоното на нашата църква, които ни укоряваха, че в нашия вестник ние премного изтъкваме тези изрядни фигури, дали живота си, за да се радваме ние днес на религиозна свобода?

Но не е това най-важното. Съществува е ексцентричен смисъл на това посещение в Рим. Католическата доктрина за Църквата свързва в едно и също епископско тяло, в един и същ епископ на приемниците на апостолите, римският архиепископ с останалите епископи на католическата църква. Те заедно носят бремето, наложено им от Христа, да поучават, да ръководят и да освещават Христовото паство. Това тихо единство се осъществява чрез невидими връзки на духа и на благодатта, но също и чрез видимите им взаимни отношения – посещения „ад лимина“, срещи „до прага“ на апостолическото седалище в Рим. Това обяснява грижата на римските църковни власти да предадат особена гласност на събитието. Като изтъкват обстоятелството, че означават църковното общение да двете страни. Аудиенцията „ад лимина“ не се дават на непосвятни иерарси.

(Продължава на 2-а стр.)

На 17 май в посолството на Светия престол в столицата се състоя учредителна конференция на „Български каритас“. Присъстваха посланикът на Светия престол в България монсеньор Марио Рици, представители на Каритас-Интернационалис и организациите във Франция, Швейцария и Австрия, кметът на София Александър Янчулев, народният представител Димитър Куманов, професори и учредители на регионални институции „Каритас“ в Пловдив и Русе.

„Каритас“ на български означава нежност и милосърдие“ подчерта в словото си проф.

Каритас стъпи на наша земя

Янчулев и изрази надеждата, че българската организация ще бъде „една протегната ръка за помощ на нашата хубава страна“. Изтъкната бе необходимостта от спешна помощ за родната психиатрия и изоставените деца, много от които вече злоупотребяват с дроги. Около 35 хиляди католици живеят в Пловдив и селата край него и техните нужди вече се разглеждат от местната организация.

„Каритас“. „Да се внимава много за почтеността на хората, които се включват в новоучредената институция, за да се избегне всяка възможност за злоупотреби“ – призова г-н Куманов. Народният представител допълни, че самият той гарантира за моралните качества на архим. Гаврил Блосевджов, който на епископска конференция е избран за председател на българския „Каритас“.

Можем да станем най-доброто общество на Балканите

Разговор на писателя ГЕОРГИ МАРКОВСКИ с архимандрит ГЕОРГИ ЕЛДЪРОВ, Визитатор делегат на Светия Престол във Ватикана за българите в чужбина

— Монсеньор Елджров, преди много години – когато бях студент – понадах във Вашия роден край и случих ме среща с дядо Димитър Михалева от с. Правдино, Ямболоко. Той ми е разказвал как като хлапе е ходил да се учи в духовно училище в Рим, но насталият към китна Тракия била толкова голяма, че не издържал, напуснал училището и се върнал пешком у дома. Вие сте родом от съсед-

ното село Зорница. През 1938 дванадесетгодишен сте го напуснал, за да се учите в класическия лицей в Асизи и оттогава пребивавате все в чужбина. Какво Ви свързва с България през всичкото това време?

— Мисля: спомените от детството и убеждението, че тук се подготвяхме да действваме един ден в България. От друга страна, дългата раздяла придаваше в съзнанието ни все по-

идеален образ на всичко българско. Колко пъти съм влизал в детски спор за превъзходството на цар Борис над Мусолини, или на село Зорница – старото Топузларе – над Аквапенденте, родното място на италианско другарче!... Да не забравяме също, че и други като нас, следвали в миналото в католически институции на Запад, са се връщали винаги като големи родолюбци в България след десет-петнадесет-двадесет години. Такъв е бил например Петър Парчевич, въпреки 20 годишната раздяла с родината, за да следва в Италия. Противно на онова, което ставаше с други български емигранти – като тези, укрили се между двете световни войни в Русия – сред католиците никога не е имало „духовни спичери“.

(Продължава на 4-а стр.)

Честуването на празника на Светите братя КИРИЛ И МЕТОДИЙ в Рим тази година се отличава с няколко особености, които бележат едно ново начало в многогодишната ни традиция. За първи път, след половин век, почитателите им от България не бяха някакви атеисти, превърнали се за случая в поклонници, кланящи се лицемерно и изказващи слова далечни от техния мироглед и от личния им морал. Българската делегация този път се състои от хора, вярващи в морала и в идеала на Светите братя. Не знаем какви са личните убеждения на министър Николай Василев, но ни направи обаче силно впечатление заявлението от него на гроба на Свети Кирил в римската базилика „Св. Климент“ на 24 май: „Стремехът на човека към истина и свобода е израз на неговото подобие на Бога, по чийто образ е бил създаден. Мисля, която папа Йоан Павел Втори повтаря често - всъщност с нея той започна папското си свидетелстване в първото си официално слово след като стъпи тържествено в папската си длъжност.“

Делегацията беше от най-високо равнище. Заедно с министър Василев тя включваше също Траянополският епископ Иларион, отшелник и поет, зам. министрите на външните работи Димитър Цанев и на културата Ана Серафимова, доайена на богословския факултет Иван Денев, новият първи посланик на България във Ватикана

Икона в църквата „Св. Антоний Велики“ в Рим

ПРИ СТАРИТЕ СИ УЧИТЕЛИ

Кирил Маричков. В нея се включиха в главните събития на честуването и новият посланик на България в Рим Стефан Тафров и пълномощният министър Илия Кондов.

Челно място в честуването за поклонението пред мощите на св. Кирил в споменатата базилика. Въпреки ранния час, наложих от нежеланите служби, които се провеждат в храма, броят на

почитателите бе особено внушителен. Забелязва се отбесното отсъствие на известен брой хора, които при предишните маскарлади се натискаха около дошлите големци от България. Костюмът представлява доказателство за коренната промяна в честуването. Епископ Иларион извърши водосвет според пълния чин на обряда, и държа слово за живота на Солунските ни светители. А

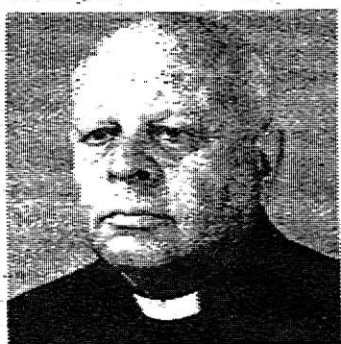
До Сардиния и назад...

В началото на юни архим. Гаврил Беловещков беше на посещение в Италия като представител на „Каритас“ в България.

От Рим нашият посланик г-н Стефан Тафров, архим. Елдаров и архим. Беловещков заминаха за Сардиния на официално посещение. Бяха приети от губернатор на Сардиния, от военния комендант, от кмета на Калари, имаха среща и с бизнесмени.

Българската делегация имаше за цел да представи икономическото положение в България в мирния преход към демокрация. Ясно беше очертана нуждата от помощ и бяха набелязани мерки, които да се осъществят в близко бъдеще. Очакваме подпомагане на български болници с апаратура и медикаменти. Ще пристигнат дрехи и храни за подпомагане на най-нуждащите се деца и възрастни.

Беше обсъдена идеята за побратимяване между Варна и италианския град Видасимиус. Средствата за информация в Сардиния подобаващо отразиха посещението на българската делегация. А

Архим. Беловещков

Рождената дата на „Българския Каритас“ беше 17 май 1992 г. Неговият председател арх. Гаврил Беловещков сподели за читателите на „Абагар I“:

— Познаваме добре дейността на Каритас по света, скоро ще се убедим в нейното милосърдие и у нас. Вече създадохме подразделения в Пловдив, Русе и Бургас, предстои и в други градове да разширим мрежата си.

Целта на „Българския Каритас“ е да подпомага социално слабите слоеве у нас. Ще започнем с изоставените деца и със старците, но не като единични случаи, а ще протегнем ръка на обитателите в домовете „Майка и дете“ и на някои сиропитали-

Хубаво начало

ща. Имаше намерение да подпомогнем млади медници за специализация в чужбина, да осигурим липсващи медикаменти за наши болници. В планове ни има и други инициативи, които засяга обмисляме.

Но нека не забравяме, че Каритас съществува само от дарения, било от хора религиозни, от различни институции или просто от люде, които милост за по-бедните от тях. Както е известно, обикновено богатите не са най-щедри, но и на това правило се надяваме да намерим много изключения. Разчитаме на българите, известни по света с отзывчивостта си да станат наши дарители, независимо дали са вярващи или не, без значение какви политически идеи изповядват.

Все още „Българският Каритас“ проглежда, нямаме установено седалище, но при нас има хора с добра воля и с желание да помагат на нуждащите се. Първите контакти вече са плодотворни и дано да с хайра...

(Продължение от 1 стр.)

Ето същинските думи на папата: „Вашето посещение „ад лимина“ отлично подчертава вашето единение с римския архиепископ и вашата принадлежност към Събора на епископите: нека това бъде за вас опора!“

Важно е също да се подчертае, че тук не се касае само за някаква формалност. Не е толкова важен церемониалът. Всъщност, той е сведен до минимум. Най-съществено е, че това дава повод както на епископите, така и на папата да навлязат в деловата част на общението им: как се посрещат нуждите на паството. В доклада си епископът е задължен по същество да изложи онова, що го тревожи като пастир, а папата, също по същество да даде наставления. Не знаем какво са докладвали нашите епископи, но сме сигурни, че ще да са изложили пълната картина на положението със светлите и тъмни краски, които по същество са известни: изрядното свидетелстване за вярата през периода на болшевишкото нго, разредяното на църковния персонал, обръщаността на верните след половин век атеистично възпитание. Папата обикновено дава и отделни наставления на епископите според по-специалните нужди на тяхната служба, но от по-широко значение е словото пред тях, където обобщава впечатленията си от докладите и добавя точки, може би изпуснати, но нему известни от други източници.

Словото на папата, на френски език, се състои от пет точки. Първите две са посетения на една и съща тема: свидетелстването на църквата за Христа и за неговото учение по време на жестокия режим, наложил им от 1944 до 1989 г. Папата говори за растящото ограничаване дейността на Църквата още през първите дни на режима, като се спира по-обстойно на зловещата 1952 г., „истинска Голгота“ — както я нарече той, когато бяха жертвувани духовници и пастири със смъртни присъди и дълги години принудителен труд. „Чувствам се длъжен — каза папата — да отдам дългостеност на папата на тези изповядници на вярата и да прибягна към спомена за тях тези за многобройните свещеници, монаси, монахини и миряни, които понесоха изтезания и страдания в затворите и в концлагерите“.

Третата точка засяга обновителните процеси, настъпили в България напоследък, с възможностите, които се разкриват за църковния апостолат.

Отправен бе апел до държавните власти да ускорят реституцията на насилствено отнетите имоти на апостолата ни в страната.

Следва в четвъртия параграф насърчение на епископите да се грижат като истински бащи за своя клир, да имат присърце подрастващото поколение нови духовници, да включат в апостолата харизмите на монашеските общности. Същевременно той отправя апел към другите поместни църкви да се притекат на помощ на църквата в България чрез своите материални и духовни ресурси.

Последната точка на папското слово засяга доктринни и духовни принципи, свързани с това посещение, и в частност как то дава израз на църковното общение. Па-

пата поверява съдбата на българската католическа църква на небесните покровители на Европа, Св. Св. Кирил и Методий, и по специално на Божията Майка: „Нека България да постигне пролетта, към която е устремена и истински морален и социален напредък под покровителството на Божията Майка от небето“.

По обед нашите сънародници се срещнаха в българското посолство: не по-малко от 300 души се отзоваха на поканата на г-н Тафров. Присъстваха и Райна Кабановска, Никола Гюзелев, посланици от близки страни, включително и руският при Светия Престол. Атмосферата беше празнична и непринудена както никога.

Аудиенцията при папата във Ватикана се състоя следващия ден в частния работен кабинет на Негово Светейшество. Светият Отец наблегна на една мисъл, особено важна в този преломен час за нацията: „Нека в сложните процеси за изграждането на нова България, папата на Светите братя да се превърне в покана да откриете отново християнските корени на вашата култура, за да останете тя винаги широко разворена за Върховната действителност — Бог“.

Беше голяма чест за „АБАГАР“, че след аудиенцията българската делегация се насочи към нашия дом. Те бяха при нас в 13 часа. Посрещнахме ги първо в параклиса „Свети Франциск Асизки“. Епископ Иларион заедно с придружаващия го клирик и доайена на богословския факултет изпиха кофачка в чест на Светите братя, на св. Климент Охридски и на св. Патриарх Евтимий Търновски, чийто образ са изписали на патронната ни икона, заедно с „АБАГАР“ от базиликата „Свети Климент“.

Гостите посетиха някои отделни от архивното съкровище на „АБАГАР“. Някои бяха просто изумени от видяното и чуто. Особено забавно прозвуча онова, което им разказахме за други посетители от предишни времена: идваха тук, гостуваха ни, виждаха, хвалеха, привидно се възхищаваха даже, но стъпнали на българска земя, онсмяваха за всичко видяно и чуто, с изключение може би на дължимото на ДС. Не бяхме още свършили обета, когато зачестиха телефоните: италианска телевизия искаше непременно да заснеме делегацията в „АБАГАР“. Въпреки изпрегнатата програма журналисти и оператори успяха да ни догонят. Гостите вече седнаха в кофачка, трябваше да смеят и да застанат пред камерата.

От „АБАГАР“ делегацията се насочи към другите римски светилища на българщината: базиликата „Санта Мария Маджоре“ (първото богослужение на славянски език в присъствието на папа Адриан Втори) и църквата „Сант Андреа деля Фратте“ (гробът на архиепископ Петър Парчевич). Събота рано сутринта тя потегли за България, надяваме се с отлични впечатления, спомени и чувства за това първо по рода си поклонничество на българския народ пред гроба на просветителя Кирил-Константин Философ във Вечния град на папите. А

Улица „Анжело Ронкалли“

Епископ Ронкалли

По предложение на софийския кмет проф. Александър Янчулев една от столичните улици

до манастира на св. харестинките бе наречена „Анжело Ронкалли“. Като апостолически визитатор на България епископ Ронкалли живее в този манастир пет години и асоотдажно изпълнява своята мисия у нас.

На 12 май по повод на именуването-пред манастира на св. харестинките се състоя внушаващо тържество. Слова произнесе проф. Янчулев и апостолическият провизитатор архиеп. Марио Рици. Молитва в чест на епископ Ронкалли, по-късно папа Йоан XXIII, произнесе архим. Гаврил Беловещков.

Най-лесното е да се разграничим с едно: „То си е тяхна работа“.

Става въпрос за кризата, настъпила в лоното на православната църковна йерархия в България. Това обаче не би било нито искрено, нито истинно. Напротив, ние чувстваме този разкол като наша собствена беда. Разцеплението сред християните представлява винаги едно накръпване на християнското единство, то е противодействие на завещаното ни от Христа преди да се раздели с нас за последния си двубой със смъртта и греха, когато се моля в Гетсиманската градина: „Да бъдат всички едно“. Новият конфликт прави още по-трудно помириенето между християните, вече разделени в достатъчно многобройни църкви и общности.

Разкол

Пътят се удължава, препятствията се умножават, вражеските козни се изострят.

Но и в това трябва да виждаме Божията ръка-пръстът, който ни сочи „изхода“ към обстоващото единство на Христовите последователи. Така е било още от началото на църквата. Ересни и схизми са разтърсвали църковния живот през всички времена. А както установи английският историк на древната църква, S. L. GREENSLADE, Schism in the Early Church (1953), през I-ви до IV-ти век схизми са имало по-често от сегга в поместните църкви, включително и римската. Това е карало обаче хората да се помиряват и да си прощават по-лесно, след като установявали ограничеността в човешкото

поведение. Не един път те даже извличали поука от станалото и са изобретявали все по-точни канонически гаранции за обуздаване на страстите на църковните лица при разглеждането на църковните въпроси. Нерядко те са постигали даже отлични и още по-съвършени резултати на църковно единство и правосъдие.

Следователно мнението, изразено тук не цели нищо друго, освен да бъде прието като искрено пожелание за благоподушно възстановяване на църковното единство в сестринската църква, за назидаване на близки и далечни и насърчение на всички ни в проваждането на общата ни мисия — да прославяме Христа с думи и дела съобразни с неговото Евангелие. А

Св. Франциск

През 1208 г. в църквичката Св. Мария Ангелска, наричана Порциункула, недалеч от гр. Асизи, св. Франциск получава просветление от Бога, който го зове да се отдаде изцяло на обновлението на Църквата. С оглед на това избира като средство евангелиската бедност и апостолата по примера на Христа и на апостолите. Облича грубо расо и го стяга с проста връв, като започва да възвестява Божие Слово. Същевременно развива апостолат сред болните, страдащите от проказа и отхвърсните от обществото. Отначало действа самотно и често пъти не бива разбран и е подиграван. По-късно около него се събират няколко последователи. Така той основава трите францискански ордена: Малките братя (1209 г.), Кларистинките (1212 г.) и Терциарите (1221 г.). Св. Франциск не пожелал да бъде ръкоположен свещеник, предпочитайки да остане прост дякон. Основаният от него орден се състоял както от духовници, така и от миряни.

Св. Франциск развива апостолат както в Италия, така и в чужбина. През 1219 г. пътува в Египет, където кръстоносците воювали срещу мюсюлманите за освобождението на Божи гроб. Следвайки учението на Светото Евангелие, Св. Франциск желал покръстването на хората да става не със сила, а със слово и личен пример. Искал въоръжените да не проливат кръв, но не го послушали. След разгрома на

християнската войска при Дамията, Франциск получил позволение да посети лагера на мюсюлманите, където бил приет лично от султана с голямо уважение като човек Божий.

За да засвидетелства по осезаем начин любовта си към Христа, на Бъдни вечер 1223 г.

рне своите нужди на другия, понееже ако една майка храни и обича своя естествено син, с колко по-голяма обич трябва да обича и да храни своя духовен брат? Регула одобрена през 1223 г. (Виж Регула одобрена 6, 7-8; Франц. Изв. 99).

През 1209 г. Св. Франциск ос-

та и законът на монашеския живот.

Клоновете на Първия орден, основан от Св. Франциск, се отличават със съзерцателно-апостолическия си живот. Това означава, че те съчетават тясно молитвения живот с пастирската дейност. Същите целят възвръщането на Светото

евангелие в живота на монашеската общност, която е съставена от свещеници и братя монаси-несвещеници.

Върховните настоятели – генералният и провинциалните – се наричат „министри“, сиреч „служители“. Всички монаси трябва да се отдават с дух на служение на Църквата и на обществото, със смирение и простодушие.

Духовната доктрина на францисканците се корени в личността на Исуса Христа и в насочена към човека, особено чувствителна спрямо проблемите на обществото. Тя се отличава също с изрядната набожност към пресветата Дева в унисон със Църквата. Последователите на Св. Франциск желат непрестанно изграждането на Божието царство в себе си и в другите, следвайки примера на своя основател в любовта му към Бога, към човека и към всички твари, в бедност и евангелско простодушие. В наши дни духовните чедра на Св. Франциск осъществяват своето призвание като развиват мисионерска, пастирска, харизматична, дидактична и изследователска дейност. В апостолата те си служат със съвременните средства за масови съобщения като пресата, радиото, телевизията, филмите.

(Следва)

ФРАНЦИСКАНСКИЯТ ОРДЕН

(Продължение от миналия брой)

той построил селцето Гречо първата коледна пещера. Към средата на месец септември 1224 г., като се моел в планинската местност Ла Верна той получил „стигматите“, т.е. раните на разпятието. Франциск умрял привечер на 3 октомври 1226 г. при църквичката в местността Порциункула недалеч от родния си град Асизи. Две години по-късно той бил канонизиран.

Св. Франциск ни е оставил различни писмени творби, и в частност „Регула“ – устава на ордена на малките братя и известния Химн на Тварите. През 1980 г. папа Йоан Павел II го провъзгласява за небесен покровител на школистите и на всички онези, които защитават природната среда.

Св. Франциск е тачен и обичан не само от католиците, а и от останалите християни, както и от последователите на другите религии. Без него в съвременния свят щеше да има днес по-малко вяра, по-малко любов и по-малко упование в милосърдието на Бога.

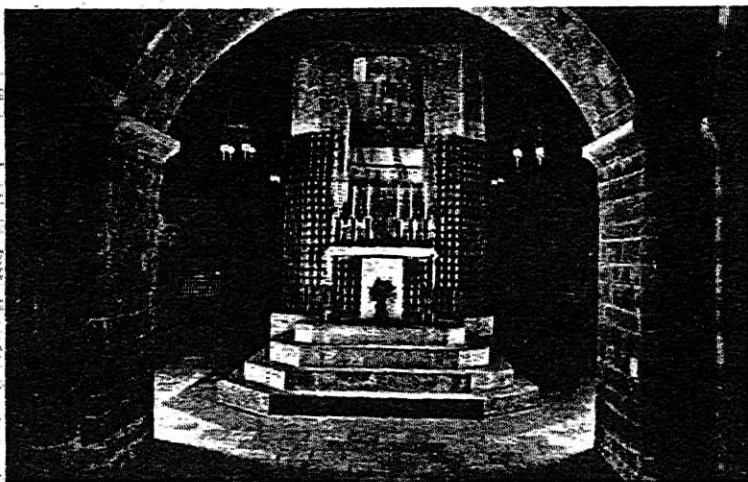
„Идете, възлюбени двама по двама из цял свят и възвестявайте на хората мир и покаяние за опрощение на греховете; бъдете търпеливи при гонението, уверени, че Господ ще осъществи своя промисъл и ще изпълни обещанията си. Отговаряйте със смирение на оня, който ви пита, благославяйте оня, който ви преследва, благодарете на оня, който ви хули и клевети, понеже в замяна на това ни се приготвя вечно царство“.

Св. Франциск изпраща братята двама по двама в цял свят (Виж 1 Цид. 29, Францискански извори 366).

„Където са и се намират братята да проявяват взаимна обич. Всеки да излага с голямо дове-

новава ордена на малките братя. В течение на вековете бяха проведени редица реформи на ордена с цел той да остане верен на идеала на основателя му. В следствие на това поникнаха редица монашески семейства със съответни генерални настоятели и собствени структури: Орден на малките братя, Орден на малките братя конвитуалци, Орден на малките братя капуцини. Членовете на тези три монашески семейства са в различна степен чедра на Св. Франциск и приемници на неговия идеал.

Основателят определя така специалния дар на ордена: „Уставът и животът на малките братя се състоят в това, да съблюдават светото евангелие на нашия Господ Исус Христос, като живеят в послушание, без никаква собственост и в целомъдрост“ (Регула одобрена, 1,1; Франц. Изв. 75). Той препоръчва на своите братя монаси да развиват апостолат сред верните и сред онези, които все още не познават Христа. Светото Евангелие представлява основа-

Гробът на св. Франциск в Асизи

CENTESISMUS ANNUS

(папска енциклика 1991 г.)

„АННУС“ или „АНУС“?

ПО ВЪПРОСА ЗА ТРАНСКРИБИРАНЕТО НА ЛАТИНСКИ, ИТАЛИАНСКИ И ДРУГИ НЯКОИ ЧУЖДИ ПОНЯТИЯ

то може да се каже, е, че за ползуващия езика това опростяване, при изговарянето и при писането, дава впечатление на небрежност, ако не и на „простацина“. Не е никак безразлично за слушащия дали се произнасят две или само една съгласна, даже в езици, които дават вид, че това не е от капитален интерес. Така говорещият немски език ще остане в недоумение когато вместо Братя Гримм произнасяме или пишем Братя Грим, и то не толкова поради въпросните съгласни, а поради влиянието им на единствената гласна. То непременно се отразява, даже когато българският говорителят или писател не си дава сметка за това. Следователно, поне що се касае за имена и понятия с неустановена още в нашата писмена култура традиция, при транскрибирането „АБАГАР“ ще предава двойните съгласни като двойни.

Впрочем целият този въпрос би трябвало да се преразглежда при новите обстоятелства на разширени културни и езикови

контакти на българските граждани. Преминването от един език на друг в разговор, учение, пътуване, гледане на филми и телевизионни програми, слушане на радиопредавания и на касетки, ползуване на електронни пишещи машини и компютри прави така, че и ние да сме в постоянен допир с оригиналния правопис или правоговор на чуждия термин. За да избегнем опасността от някаква езикова (а коренно също и културна) шизофрения наложително е вече да поставим на нова основа въпроса за предаването на тези понятия на български език. Онова, което в миналото беше много по-трудно, днес е извършимо много улеснено. Набирането на текстовете става със средства, които лесно преминават от една азбука на друга, и ще можем да предаваме оригиналното име или термин направо според каноните на собствения му правопис и правоговор. Това вече става не само в славянските езици, приели латиница, но и други запазни кирилицата. Бе-

лоруския ползува еднакво едно и другото писмо – поне сред емигранцията на Запад. Сръбския го позволяваше – поне докато се стремеше да свързва сръби и хървати с общ сръбохърватски език. В Македония надписите по магазини, пътни знаци и туристически цели са написани толкова често с кирилица, колкото с латиница. Или ще чакаме пак русите да вземат инициативата? Впрочем по този въпрос те вече са си взели отдавна различно от нас решение: оставят двойните двойни – пишат „Рици“, „Ронкалли“, „Аннус“. Даже „Мусолини“.

ТЪНГ-ИН-ЧИК

Лъжа и позор

„АБАГАР“ започва да се гордее с материалите, събрани в отдела „Лъжа и позор“, където от няколко години събираме за съхранение и поучение на бъдещите поколения пропаганден материал на бившия режим, особено оня, предназначен за борбата срещу религията или съдържащ безочливо изопачаване на националната ни история (включително по македонския въпрос и по възродителния процес). Въпреки нашето желание и обещания на бивши помескнатурчици, не успяваме все още да се снабдим със съчиненията на Тодор Живков.

ВЕСТИ

(От 1-а стр.)

университетското издателство в Бургас, кандидатът на философските науки Стойчо Кюсев, получил благодарствено писмо от Ватикана, подписано от монсеньор Ре. В него между другото се казва: „Светият Отец, като благодари за приятния подарък, който ни е с голям интерес, ме потовари да изрази неговата голяма благодарност за вашата издателска инициатива, като ви пожелава от Господа изобилни благодати и небесни светлини за вашата полезна културна дейност. Негово Светейшество ви изпраща специален апостолически благослов.“

„АБАГАР“ взе дейно участие в честването на празника на Светите братя Кирил и Методий в Рим. Както вече става от няколко години, под възникта на обновителните процеси в България, Българския църковен архив в Рим е една от задължителните цели на официалната делегация, идваща от родината, за да се поклонят пред мощите на Константин-Кирил във Вечния град. Непосредствено след аудиенцията във Ватикана на 25 май, цялата делегация гостува за няколко часа в „АБАГАР“. Епископ Иларион, с придружаващите го църковни лица изпя кодаки в чест на Светите братя и на светлите иконите им. Специална благодарност дължим на министър Николай Василев, на зам.-министрите Цанев и Серафимова, на посланиците Тафров и Маричков, на изпълномощния министър Коидов, на доайена на богословския факултет Делев.

На 19 юни преди 26 години в базиликата „Свети Климент“ в Рим кардинал Йосиф Салини въвежда в архимандритско достойнство и визитаторска длъжност архим. Георги Елдаров. Оттогава започна и създаването на „АБАГАР“. Няма да честваме годишнината с нищо друго освен със спокойното провеждане на дейността, започната оттогава, така както най-бесшумно бе посрещнат този ден предишната година в България, където юбиларът изпълняваше длъжността харже д'афер на Светия Престол в страната, с което бяха конкретно възстановени дипломатическите връзки между България и Ватикана.

На 26 юни, преди 50 години апостолическият екзарх МЕТОДИЙ СТРАТИЕВ е ръкоположен свещеник в Париж. Получил отлична богословска подготовка в Католическия богословски институт към Сорбоната, дядо Методий предпознате да се завърне във восточна България, вместо да се подвизава във Франция с преподавателска дейност, както му било предложено. Тук го очакваше, след няколкогодишен труд в областта на апостолата и възпитаването на младите семинаристи, затвор с принудителен труд цяло едно десетилетие от 1952 до 1962 г. Назначен епископ през 1963 г., той служи първо като викарий на дядо Куртев и след това, през 1971 г., става титуляр на апостолическия екзархат за католиците от източен обред в България. Като председател на епископската конференция в България, той се счита по право ръководещ йерарх сред българските епископи. През цялото време на своето съществуване „АБАГАР“ е чувствувал винаги изключителна подкрепа на този голям духовен пастир. НА МНОГАЯ ЛЕТА.

За новостите българите вместо на Христо Огнянов е свързано главно с Радио „Свободна Европа“. Той бе един от най-активните сътрудници на българската секция по въпросите на литературата, изкуството и културата и шеговито наричаше своята рубрика „Нова панорама на българската литература“. Но едва сега неговата книга „Азиски совети“ е издадена в България от издателство „Едем 21“. Стиховете са писани в продължение на години в странство, а сега излизат в оригинал и в немския им превод. Предговорът към книгата е от Петър Увалев.

На 18 юни в музей „Петко и Пенчо Славейкови“ беше официалната премиера на книгата.

Можем да станем най-доброто общество на Балканите

(Продължение от 1 стр.)

— 1938-1955: за Вас това са години на учение. Подир класическия лицей в Асизи, който завършвате с отличие, постъпвате последователно в новициата на Ордена на францисканците-конвентуалци, тригодишния философски курс пак в Асизи, Висшия богословски факултет „Свети Бонавентура“ в Рим, който завършвате също с отличие. Какво Ви даде духовното образование?

— Трудно е да се определи с една дума. Вероятно: универсален поглед към нещата. „Католически дух“ в смисъла на изграждане на такива културни рамки, където всеки духовен принос, всяка духовна стойност да намира подходящо място и функция.

— През 1951, бидейки студент, Вие сте ръкоположен за свещеник. Първата Ви литургия се състояла в едно село за всички българини, място: базиликата „Свети Климент“ в Рим, където почиват мощите на Свети Константин-Кирил Философ. Този акт какво значение имаше за Вашето развитие?

— Той беше доказателство, че след 13 години „българското“ все още представляваше за мене незалязваща стойност. Въпреки че именно през онова време обстановката в България не позволяваше да се предвиди едно недалечно завръщане, защото през 1952 започнаха злобещите процеси срещу католическото духовенство в България. Това пък — от друга страна — насочи вниманието ми към българската емиграция на Запад. Тогава се запознах с многобройни достойни българи, които бягаха от страната без да се отказват от „българското“. Това беше времето, когато се породиха идеята да създадем една „истинска“ България извън границите на „болшевишка“ България. Ако щете, това бе и зародишът на идеята „АБАГАР“.

— През следващата 1952 година Вие завършвате висшето си богословско образование с докторската теза „Актуалност на Богословието“. Днес — четиридесет години по-късно — в какво се състои актуалността на Богословието?

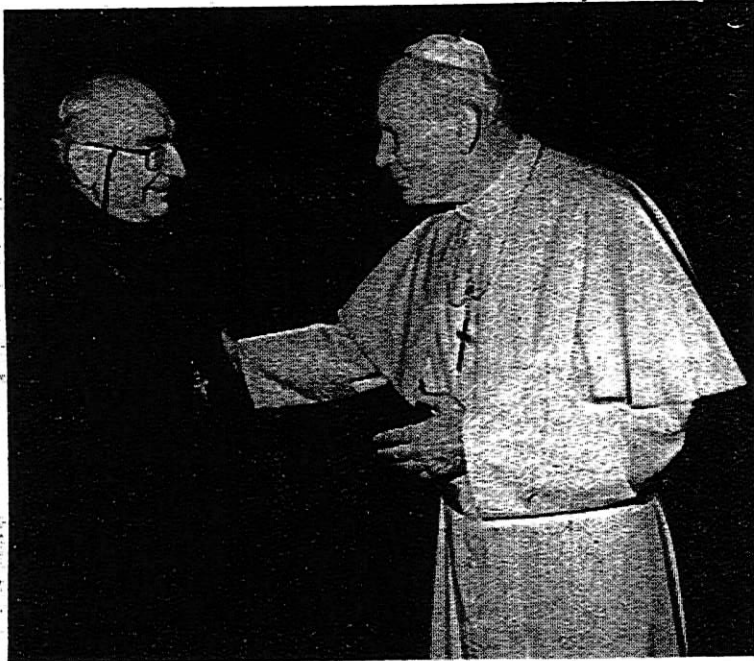
— Като носител на всички истини — Божието слово, догмите на християнската религия, а и на универсалния хуманни принципи — Богословието е в състояние да говори с авторитет на хората, живещи и мислещи в рамките на отделни, временни, променящи културни среди. Това е особено важно за нас в България след като бяхме свидетели на рухването на един миропоглед, оказал се изцяло крив, въпреки усилията да бъде представен като водеща сила в развитието на човечеството.

— Съществува теза, според която религията се е появяла, за да утоли потребностите на човека от концептиране на света, от неговото структуриране, от подредбата му в един обобщен световен ред. Поради незадоволителното познаване на природните закони тази поява е била на митологично равнище. Мощното развитие на науката, обаче, постепенно преструктурира човешката представа за Мировъзникането и за мястото на Човека в него. Все според тази теза сега човечеството се намира във фаза на междупастиране, когато религиозната картина на света се разпада, а научната

картина на света все още не е завършена. Как бихте коментирали тази теза за религията като етап на човешкото познание?

— Тази теза издава релативизма на изобретателите ѝ. Основното в нея е липсата на упование в разума, като че ли предназначен само да търси, а да не достига до нищо трайно и окончателно. Богословието — и в частност това, наложено се в католическото богословско мислене — изхожда от убеждението, че човешкият разум в усилието си да търси от-

не, и е достатъчно да се обясним взаимно. Разделени сме, понеже живеем в различна културна и историческа обстановка сто вече хиляда години. Онова, което се счита за основна разлика между двете църкви — ролята и мястото на папството в църквата — е въпрос претоварен с исторически оттенъци, които за едната църква са от значение, а за другата са без значение. В един от основните документи на Втория ватикански събор — декрета за обединението на църквите „Униятис редин-

Папа Йоан Павел II беседува с архим. проф. Елдъров. 30.X.1991 г.

говор на жаждата си за знание по основните въпроси на битието и съдбата не е никакво наказание, а е двигател за задълбочаване и разширяване на науката.

— Според друга теза религията се е появила като потребност от правителен регулатор на човешкото. Българинът днес е така объркан, отчаян и обезверен в собствените си сили, че — по мои наблюдения — е склонен да потърси опора в религията, без да има представа за нея. Нещо повече понякога ме обзема съмнението, че той се обръща към религията не поради вътрешна потребност, а за външно противопоставяне на тоталитарното комунистическо минало. Какво трябва да се направи, та от преходно модно увлечение религията в края на XX век да се превърне в осъзнат правителен регулатор за българина?

— Ще имаме нужда от едно ново евангелизиране на човека. Това е в частност мисионерската програма на католическата църква, както бе подчертано от синода на католическите епископи, свикан именно за тази цел в Рим от папа Йоан Павел Втори през миналата есен. Там бяха поканени също и източноправославните йерарси от бившия социалистически блок, включително и българските, но те не пожелаха да дойдат: страхували се от настъплението на католическата църква. Една обща мисионерска акция в България би била само от полза за моралното превъзпитание на българския народ.

— Нека не Ви разочарова и този въпрос: мнозина от нас не знаем какви са основните различия между източноправославния и римокатолическият вариант на християнството. Бихте ли ни помогнали да се ориентираме?

— В миналото са се водили списъци на различията между двете църкви; те са били разглеждани на църковни събори като Лионския, Флорентийския и др.; заключението е било: различията не са основни, в повечето случаи се касае за богословско тълкува-

теграция — в параграф 14-17 се твърди именно това: всички ценности на православия в областта на вярата, устройството, култа и духовността се възприемат също и от католическата църква.

— Дейността на двете църкви едновременно на едно и също място пречи ли или ускорява действителното усвояване на Христовото учение? Кои от изявите на католическата църква в България претендират като най-важни? Какви са перспективите?

— Не е възможно днес да се делат духовни резервати за изключително ползуване от страна на отделните църкви, както са пра-

те католици ликуваха колкото братята православни. Католици и православни са на една и съща българска територия, чеда на една и съща нация и трябва да действат еднакво за духовното възраждане на българина. Като притежаваща по-голям мисионерски опит католическата църква е в състояние да даде значителен принос за евангелизирането на българския народ. А понеже се касае за църква със световни размери, тя също е в състояние да концентрира в България усилията на църковни организации от цял свят. Кога ще успее да направи това, е друг въпрос, защото тя самата се намира в криза у нас. Духовенството ѝ в повечето случаи е в напреднала възраст и едва успява да задоволи основни културни нужди. Половин век гонение и активен атеизъм са оставили следи и сред нас. Ще трябва първо да издължим собствените си рани.

— През миналата 1991 българската общественост бе силно впечатлена от дейността на отец Боян Саръев от Кърджали, който прие в лоното на християнството (източен католически обряд) значителна група помаци. Векове наред католическата църква се е славела с мисионерството си. Мислите ли, че мисионерската ѝ дейност сред българските мюсюлмани може да допринесе за облекчаването на проблемите около българския национален въпрос и българската национална сигурност?

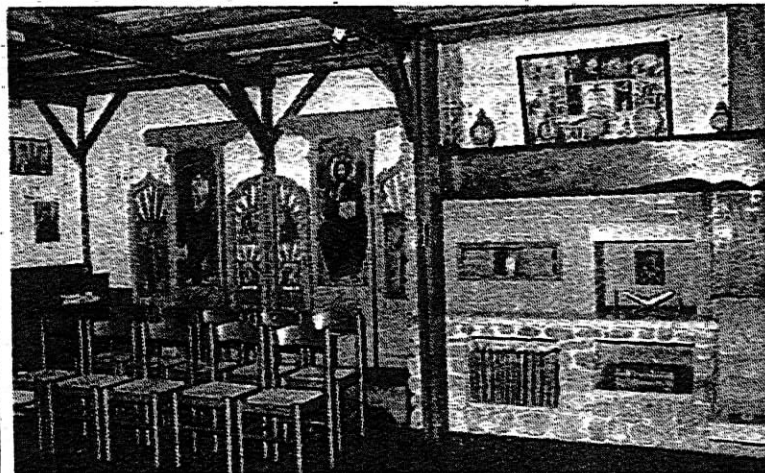
— Още през 1990 бяха направени предложения за разширяване на мисионерската дейност на католическата църква сред ислямското население в България. Понеже те идваха от хора преди това компрометирани във „възродителния процес“, бе естествено да се замислим дали това не крие някаква опасност католическата църква да бъде възввечена в плановите на залавящия комунизъм. Или поне да дели отговорност с него. Вярно е от друга страна, че католическата църква има вече хилядолетен мисионерски опит спрямо ислямския свят. Едно директно представяне на

управниците. Едно по-определено присъствие на католическата църква сред българското ислямско население е бездруго възможно, обаче влиянието му върху националните ни и международни проблеми ще бъде само косвено — чрез насърчаването на хуманни и братски отношения между хората.

— Нека отново се върнем към Вас: през 1955 завършвате — все с отличие! — Висшия институт за източно-църковни науки в Рим, защитавате блестящо втората си докторска дисертация върху източния обред в католическата църква и се отдавате на преподавателска дейност като професор в различни католически университети в Европа и Америка. Освен това сте доктор на богословските науки, библиографията Ви наброява повече от 500 заглавия, някои от които са монографии. Освен това вече четвърт век Вие сте ръководител на Българската секция на Радио Ватикана. Коя от тези дейности носи най-голяма радост за душата Ви? Или може би това върши някоя от неупоменатите от мен Ваши дейности? Или всичките заедно?

— Не споменахте най-важното събитие от дейността ми през оня период от живота ми: Вторият ватикански вселенски събор. Той е водещо събитие в живота на църквата през този век. Горд съм, че бях поканен да участвам както в подготовката му, така и в провеждането на събора: единствен българин и един от малкото богослови, тясно свързани с провеждането му. През пролетта на 1960 бях поканен да служа като „консулатор“ към комисията, натоварена да изготви материалите в областта на мисионерската дейност на църквата. Автор съм на дописи за възстановяване на дяконската служба в църквата, предвиждаща ръкополагането и на семейни мъже. Становището си изложих по-късно в статия, станала широко известна със заглавието си — лозунг „Връщането на дякона“. Такива църковнослужители в католическата църква — тогава почти изчезнали на Запад — днес са над 15 хиляди. Бях също и сред по-ограничения брой експерти (първоначално само 300 души), които бяха един вид „брей-тръст“ на разположение на църковните отци за изготвянето и редактирането на документите. Там дадох своя принос предимно в областта на мисионерските текстове, но също и на текстове, касаещи епископата, монашеството, икуменизма и мариологията. За известно време работих върху тях даже след закриването на събора и до окончателното издаване на съборните документи към средата на 1966. Този период от шест години (1960-1966) аз считам като истинското ми въведение в интелектуалната тъкан на съвременната църква. Все още продължавам да черпя от този съборен опит и да го споделям със студенти и верни. Една значителна част от заглавията на моята библиография е посветена на тази тема, както и значителен брой доклади пред слушатели в Европа и САЩ.

(Следва)

Параклисът на Българския църковен архив в Рим

вели в миналото колониалистите. Съвременният човек има право на информация и на съпоставка на отделните доводи на онзи, който се опитват да го убеждават в нещо. Наличието както на източноправославни християни, така и на източноправославни ценности в католическите среди не само позволява, но е и силно желано от Католическата църква. Когато миналата година във Венеция бе учредена източноправославна митрополия, местни-

християнството сред мюсюлманите е възможно само в някои специфични райони като Индонезия и подсахарска Африка. В повечето случаи срещата с ислямското население се осъществява чрез католически учебни, болнични и други социални институции, и то с отлични резултати. Не е рядко даже в страните със силно открит ислямски фундаментализъм католическите институции да са предпочитани както от населението, така и от

Основател:
Архим. проф. Г. ЕЛДЪРОВ
Отг. редактор:
Архим. Г. БЕЛОВЕЖДОВ

АБАГАР
КАТОЛИЧЕСКИ ПЕЛНИК

Адрес: 1606 София
Апостолическа екзархия,
ул. „Иван Рилски“ №10 — В
Издателство „Розин“